

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

BS Meander

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Meander

Datum bezoek : 16 december 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: René Melisse

Sardes, Utrecht

Januari 2016

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Dhr. Jurgen Blankenburg (directeur), Mw. Marieke Haens

(IB), Mw. Marloes v.d. Wouw (leerkracht groep 3) en Mw. Talita de Swart (ouder van twee zoons in resp. groep 3 en 5)

- observaties bij enkele lessen: groep 5 (spelling), groep 1/2 (voorlezen en werken) en groep 7 (creativiteitsles)
- een teamgesprek - aanwezig waren: een representatief en groot gedeelte van het team.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool Meander is een school in de Tilburgse wijk Reeshof en valt in onder stichting Xpect Primair. Het schoolgebouw heeft 13 lokalen en is ruim van opzet met veel open ruimte waar leerlingen zelfstandig kunnen werken. Één lokaal is speciaal ingericht als wetenschap & techniek lokaal en daar kunnen kinderen die extra cognitieve uitdaging nodig hebben werken. De overige lokalen worden bezet door de 12 groepen van de school in de verdeling: 3 groepen 1/2, 2 groepen 3, een groep van zowel 4, 5, 6, 7 als 8 en nog twee combinatiegroepen respectievelijk groep 5/6 en groep 7/8. Op de teldatum van 1-10-2015 heeft de school 300 leerlingen. In vergelijking met de vorige audit in 2013 is het leerlingaantal met ruim 50 leerlingen afgenomen.

De school vindt brede ontwikkelingen van kinderen belangrijk en richt zich niet alleen op de cognitieve ontwikkeling, maar er is ook expliciet aandacht voor de creatieve en sociale ontwikkeling. Men staat een kindgerichte aanpak voor, waarbij veel aandacht is voor de zelfstandigheid van kinderen. men kiest de onderwijsmaterialen die daaraan een bijdrage kunnen leveren.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

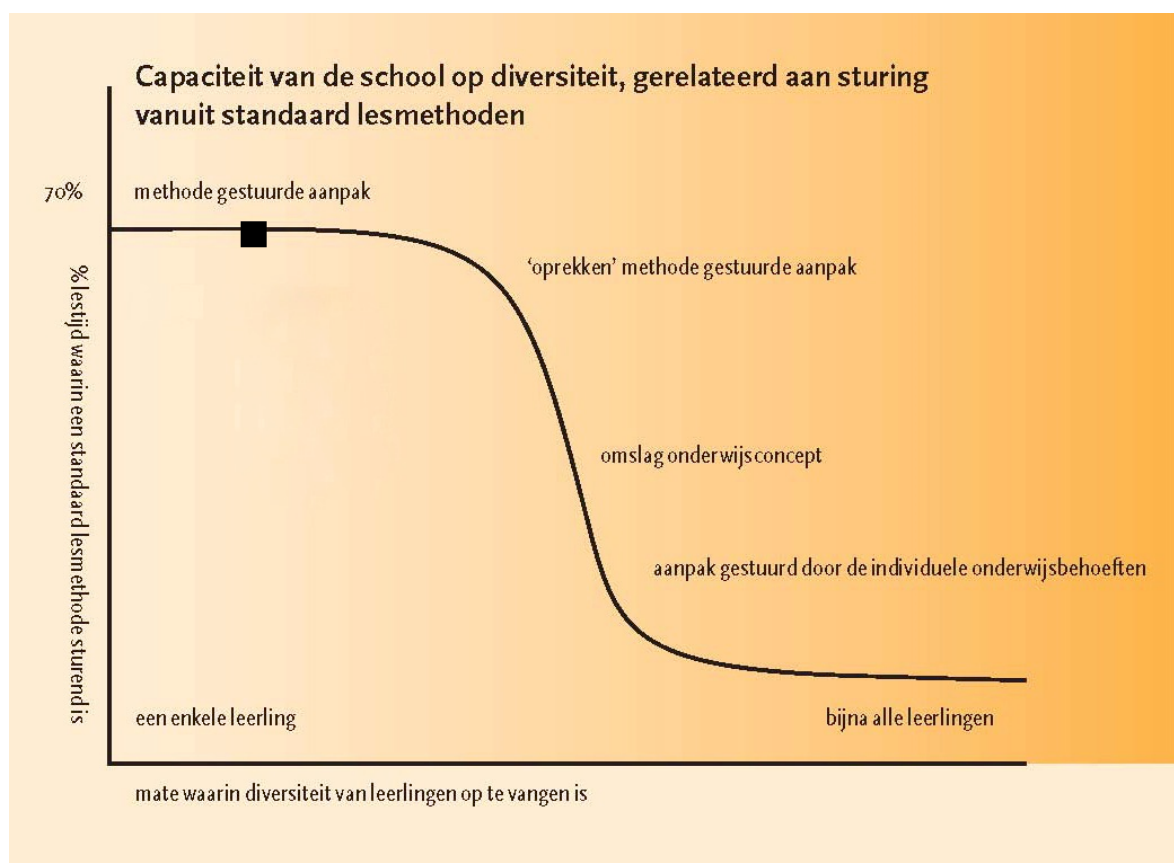
In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Basisschool Meander weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas. Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool Meander bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

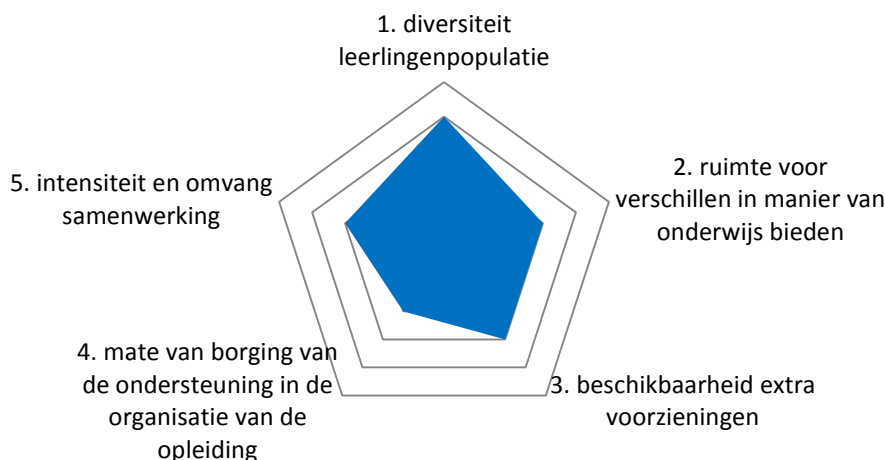
Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Basisschool Meander te karakteriseren als een **netwerkschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De leerlingenpopulatie is zowel voor wat betreft het opleidingsniveau van de ouders als het niveau van leren van de kinderen erg divers, maar voor wat betreft de etnische en culturele achtergrond homogeen.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De school is in beweging naar een invulling van het onderwijsconcept met minder sturing door de methode en de leerkracht naar meer aandacht voor de wensen en mogelijkheden van individuele leerlingen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.
Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- De school heeft op verschillend vlak de beschikking over extra voorzieningen. In ruimtelijke zin met de hoeveelheid open ruimte voor zelfstandig werken en een aparte ingericht lokaal. Daarnaast heeft men de beschikking over voldoende aanvullende onderwijsmaterialen. Ook heeft men veel specialistische expertise onder de teamleden:
  - o Leerkracht met opleiding MRT
  - o Leerkracht met Master Sen taal,
  - o Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist
  - o Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist momenteel bezig
  - o 2 Leerkrachten met beeldbegeleiding bezig (oude SVIB)

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet van toepassing

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De visie van de school op ondersteuning is nog in ontwikkeling en procedures en afspraken zijn nog niet als teamaanpak verankerd.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Gezamenlijke visieontwikkeling en teamaanpak. Vertaling van good practice die er binnen het team is naar gedeeld en gedragen beleid.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er wordt functioneel samengewerkt met onderwijspartners, maar de samenwerking is niet intensief en diepgaand.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Voor de leerkrachten is er met de invoering van passend onderwijs niet veel veranderd. De populatie leerlingen is nog steeds vrijwel identiek aan daarvoor. Het team wil zich ook niet specifiek focussen op zorgleerlingen, maar benadrukt dat er evenveel aandacht moet zijn voor alle leerlingen. Daarmee raakt men meteen aan de ambitie van de school, namelijk goed onderwijs bieden voor alle leerlingen. Daarin moet men een balans vinden tussen wat een leerling nodig heeft en wat de school kan bieden. Gedragsproblemen vind men daarbij lastiger dan problemen van didactische aard. Didactische problemen kun je meenemen in je onderwijsvoorbereiding maar

gedragsproblemen zijn veel onvoorspelbaarder. Ook wil men er voor waken dat dit negatief van invloed is op de aandacht die de andere leerlingen kan geven. De school is daarbij nog zoekende naar wat de grenzen en mogelijkheden zijn. Het team heeft een positieve en oplossingsgerichte houding naar ondersteuningsbehoeften die er bij leerlingen aan het licht komen. Men wil zo veel mogelijk samenwerken met ouders als het gaat om extra ondersteuning en onderkend dat de communicatie nog beter kan. Daarin heeft men de ambitie tot een pro-actieve houding; niet afwachten tot het fout gaat, maar eerder open contact over zorgen en mogelijkheden.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☒	sterk

toelichting

De opbouw van de wijk is divers van koopwoningen in diverse prijsklassen tot huurwoningen in de sociale sector.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

De thuistaal is voornamelijk Nederlands. Sinds kort heeft men een paar Poolse leerlingen.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

Men heeft een paar leerlingen met een islamitische achtergrond, maar de gezinnen waar zij uitkomen zijn behoorlijk aan de Nederlandse cultuur aangepast.”

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

In alle groepen zijn er leerlingen aan de onderkant van het niveau die extra begeleiding nodig hebben maar ook leerlingen aan de bovenkant die extra uitgedaagd worden. In iedere groep zijn daarmee eigenlijk vijf niveaus.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

toelichting

Voorheen werd de stof eenvormig (vooral auditief) aangeboden, maar het team zit in een veranderingsproces waarbij men meer aandacht heeft voor leerstijlen en daarop probeert aan te sluiten.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

toelichting

In groep 6 t/m 8 zitten ongeveer 15 leerlingen met een (cognitief) OBP. Ook in de groepen daaronder, waar nog niet met een OBP gewerkt wordt zitten leerlingen die extra aandacht nodig hebben op cognitief gebied. Voor deze kinderen wordt de overgang in overleg met de ouders bepaald, bijvoorbeeld voor een kleuter die nog erg 'speels' is wordt besproken of deze twee jaar groep 2 of twee jaar groep 3 zal doen. Men doet veel in de klas zelf om de behoefte aan extra ondersteuning op cognitief gebied op te vangen. Leerlingen met een OBP hebben 1,5 tot 2 jaar leerachterstand en krijgen buiten de klas bij Remedial Teaching. Voor leerlingen die aan de bovenkant extra behoeften hebben is er een plusklas.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☒ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

toelichting

Men ervaart een toenemende mate van gedragsproblemen in de onderbouw. Naar buiten gericht gedrag is lastiger voor de leerkracht en heeft ook zijn invloed op het welbevinden van de overige kinderen. Men maakt afspraken met ouders zodat er thuis op eenzelfde manier wordt gereageerd op bepaald gedrag als op school.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
		→			
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
		→			
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

Er is een beweging binnen het team richting meer zelf ontdekken, maar dat is nog afhankelijk van de individuele leerkracht. Bij de leerarrangementen staat zelf ontdekken op de voorgrond. De afgelopen jaren is er met het team gewerkt aan een gedragen visie op leren waarbij meer eigenaarschap over het leerproces en zelfsturing door leerlingen onderdeel van uit maakt. Samenwerken heeft men hoog in het vaandel en de ruimtes zijn ook geschikt om leerlingen in kleine groepjes te laten samenwerken.

Per leerling stelt men de onderwijsbehoefte vast en welke sociale en omgevingsfactoren van invloed zijn op het leren. Op deze manier wat een leerling nodig heeft en daar zo goed mogelijk bij aan te sluiten. Men probeert dit zoveel mogelijk te doen binnen de drie basisniveaus maar kijkt daar vanaf indien nodig. Dit wordt mede bepaald door wat de betreffende leerkracht aan kan en of er extra hulp moet worden ingeschakeld. Bij de kleuters en groep 3 is de methode minder leidend maar dit neemt toe in de hogere leerjaren. Daar is over het algemeen de methode leidend maar de mate waarin hangt af van de individuele leerkracht.

Bij leerlingen met een OBP is er beoordeling ten opzichte van eerder prestaties. Op het rapport naar ouders wordt aangegeven dat er op een aangepast niveau getoetst wordt. De beoordeling ligt bij de leerkracht maar er is gesprek met leerlingen over de beoordeling mede om vast te stellen wat een leerling nodig heeft.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☐ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

toelichting

In principe kan iedere vorm van extra aandacht voorkomen, afhankelijk van de onderwijsbehoefte van het kind. Het beleid is om zo veel mogelijk de extra aandacht binnen de groep te realiseren, maar als dat niet kan dan gebeurt dat buiten de groep. Dit hangt ook af van wat ouders, kinderen en leerkracht kunnen en willen. Soms wil een kind niet buiten de groep, maar kan hij daarbinnen niet goed geholpen worden.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

toelichting

In het normale aanbod wordt altijd wel rekening gehouden met leerlingen die meer auditief en leerlingen die meer visueel ingesteld zijn. Waar nodig wordt leerstijl opgenomen in het OBP. Als voorbeeld wordt genoemd een leerling die men als een 'beelddenker' karakteriseert, waarbij de leerling zelf bedenkt wat voor hem de beste strategie is en de leerkracht checkt of dit daadwerkelijk werkt.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

beschrijving

Op meander zijn er in totaal 12 groepen, waarvan er twee een fulltime leerkracht zijn bezet. Behalve de kleutergroepen (1/2) zijn er verder nog twee combinatieklassen.

groep	leerlingaantal	bezetting
1/2 A	21	2 parttimers
1/2 B	22	2 parttimers
1/2 C	22	2 parttimers
3 A	22	2 parttimers
3 B	23	fulltimer
4	31	2 parttimers
5/6	24	2 parttimers
5	27	2 parttimers
6	27	fulltimer
7/8	29	2 parttimers
7	28	2 parttimers
8	27	2 parttimers

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 60%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 50%

toelichting

Nieuwe/beginnende leerkrachten moeten zich de doelen en leerlijnen van hun groep nog meer eigen maken dan zittende leerkrachten. Dit geldt ook voor de mate waarin men in staat is didactisch maatwerk te leveren. Ook voor ervaren leerkrachten die voor het eerst in een nieuwe leerjaar staan is dit aan de orde.

De manier waarop er op kinderen met gedragsproblemen wordt gereageerd varieert per leerkracht en dit hangt ook samen met verschil in (pedagogische) ideeën.

Er zit een verschil in de mate waarin leerkrachten de dialoog met leerlingen aan kunnen gaan over afstemming van het lesaanbod en dit ook daadwerkelijk doen. Hierin verschillen de bovenbouw en onderbouw ook van elkaar. Men is wel bezig met het maken van een omslag in onderwijscultuur.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

toelichting

De mate waarin er sprake is van een teamaanpak verschilt tussen het didactisch- en pedagogisch gebied. Op didactisch gebied is er veel meer sprake van een teamaanpak. Men is hierin wel in ontwikkeling en streeft naar een algehele teamaanpak. Soms staat of valt de aanpak ook met de mogelijkheden van de individuele leerkracht, maar dat wil men liever niet. Er is veel onderlinge hulp ten aanzien van didactiek en pedagogiek.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☒ soms
- ☐ vaak

toelichting

Vooraf in de situatie dat een OBP gebruikt wordt is er veel gesprek met ouders. Men heeft verder een open houding naar ouders toe; de deur staat altijd open. Er is daardoor veel gelegenheid tot informeel gesprek.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise

- voor 21st Century Skills is er een teamscholing geweest en dit wordt nu gefaseerd ingevoerd.
- voor PARWO (passend reken- en wiskunde onderwijs) is er een teamscholing geweest en een scholing voor specialisten.
- het in beeld brengen van onderwijsbehoeften van leerlingen en verwerken in leerling overzichten wordt als teamexpertise gezien.
- betrekken van ouders: open deur, ouders zijn altijd welkom en worden gehoord.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Onderstaande tabel is overgenomen uit het door de school ingevulde dataformulier.

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
Groep ½ a	Stagiaire PABO		21
Groep ½ b	Stagiaire PABO		23
Groep 4	Stagiaire onderwijsass.		31
Groep 5/6	Leerkracht	2 uren	24
Groep 6	stagiaire		27
Groep 7	LIO	2 a 3 dagen*	28
Groep 7/8	LIO		29
Groep 8	Stagiaire PABO		27

* De LIO stagiaire in groep 7 is niet wekelijks evenveel op school, maar gemiddeld genomen 2 a 3 dagen per week aanwezig!

De andere stagiaires komen ook wisselend en dit is dus lastig in uren uit te drukken.

- In groep 3 t/m 8 zit 1 x per week een sportfunctionaris om de gymles te verzorgen!
- Ouders ondersteunen in verschillende groepen bij het leesproces.
- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
- Remedial Teacher haalt leerlingen uit de groep op die vanuit Passend Onderwijs een arrangement hebben (3 dagen werkzaam op school)
- Consulente vanuit Plein013 haalt leerlingen op die extra ondersteuning kunnen gebruiken vanuit overleg met de groep of vanuit het ondersteuningsteam
- Leerkracht met ondersteunende taken. RT + middag werken met Plusklas
- Gespecialiseerde leerkrachten die extra ingezet worden:
  - Leerkracht met opleiding MRT
  - Leerkracht met Master Sen taal
  - Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist
  - Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist momenteel bezig
  - 2 Leerkrachten met beeldbegeleiding bezig (oude SVIB)

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Onderstaande opsomming is overgenomen uit het door de school ingevulde dataformulier met daarbij de kanttekening dat niet al het genoemde ook daadwerkelijk (onderwijs)materialen zijn.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Taal in Blokjes, Spreekbeeld, Zuidvallei, Zinder, Maatwerk, Kien en Sterrenwerk
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. Stop-denk-doe, doos vol gevoelens, kinderkwaliteitenspel
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Maatwerk, OPP's
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil, Zuid Vallei, Luc Koning, Taal in blokjes
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. Kurzweil, luisterboeken
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. Picto, PARWO materialen, beertjes van Meichenbaum
- ☒ gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. Voelletters, zand, klei, tangles, REC gymtas + fijne motoriek gymtas
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Stop-denk-doe, Meichenbaum, Kaat Timmermans

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Leefstijl, Tim & Flapoor
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. time-timers, stoplichten
- ☒ anders, nl. Leerkracht die in 2014-2015 SoVa training verzorgd heeft (gedragsspecialist)

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen:

Balkussens	Rec-Cluster 3 gymtas
Wigkussens	fijn motorische koffers
Antislip materialen	dyslexie bibliotheek
Tangles	scharen met terugveer
Koptelefoons	vergroot materiaal
Lift	leeslinialen
Invalidetoilet	bijt opzetstukken
Douche	grippers

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ruimte voor Remedial Teaching
- wetenschap & techniek lokaal (blauw-boven) voor de plusgroep
- IB ruimte
- time-out plekken in de open ruimte

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

n.v.t.

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- invalidentoilet met douche

buitenruimten

- schoolplein voor kleuters/onderbouw
- schoolplein voor bovenbouw
- lokalen op de begane grond hebben een klein (eigen) buitenpleintje
- lokalen op de eerste verdieping hebben een klein (eigen) balkon

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	Ambulante beg.	auditieve beperkingen
	Ambulante beg.	spraak/taal belemmeringen
	Via consulent	cognitieve beperkingen
Sportfunctionaris Fysioth.+MRT	ergotherapeut	motorische beperkingen
		beperkingen door langdurige ziekte
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X		ADHD
	X	dyslexie
		overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl. ....

toelichting

- Leerkracht met opleiding MRT
- Leerkracht met Master Sen taal
- Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist
- Leerkracht met Master Sen Gedragsspecialist momenteel bezig
- 2 Leerkrachten met beeldbegeleiding bezig (oude SVIB)

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg		X		
GGD			X	
GGZ			X	
MEE			x	
(Kinder)ziekenhuis	X			
Revalidatiekliniek		X *		
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht		X		
Politie		X		
anders, nl. ...				

toelichting

* via ergotherapeut

Verder heeft men samenwerking met:

- “Veilig Thuis” – GZ psycholoog met eigen praktijk
- Opdidact – onderzoeksbureau (1^e lijn)
- Amacure – GGZ onderzoeksbureau (2^e lijn)
- Marietje Kessels – “Rots en Water”

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

beschrijving

In principe ligt de verantwoordelijkheid bij de leerkracht. De IB legt de lijn met externen, maar als het eerste contact gemaakt is ligt het verder bij de leerkracht.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

beschrijving

De visie op ondersteuning is nog in ontwikkeling; breed, passend onderwijs voor alle leerlingen. Men profileert zich niet hiermee op de website van de school.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

beschrijving

Didactische voortgang wordt vastgelegd in ParnasSys en sociaal-emotionele voortgang in Zien!

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

beschrijving

Er wordt gewerkt volgens de één-zorgroute. Onderwijs wordt aangeboden in 3 niveaus.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

beschrijving

Er zijn veel protocollen onder andere voor: pesten, medisch handelen, epilepsie, dyslexie, weglopen en vermissing, meer dan gemiddelde begaafdheid etc.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

beschrijving

Men streeft naar betrokkenheid van ouders in alle fasen van het vaststellen van de onderwijsbehoefte tot het evalueren van de onderwijsbegeleiding. Men houdt contact met de ouders, niet alleen als er iets nodig is voor het kind. In het "trotsverslag" (beoordeling) kunnen naast de kinderen en leerkrachten ook ouders iets toevoegen. De school brengt de situatie in beeld en neemt dit door met de ouders. Dit is een goede voorbereiding om het gesprek aan te kunnen gaan wanneer er specifieke begeleidingsafspraken moeten worden gemaakt.

Men heeft op dit moment te maken met ouders die willen dat hun kind naar het sbo gaat, terwijl de school zich ten aanzien van dit kind niet handelingsverlegen voelen. De ouders dreigen nu met het stoppen van de medicatie van het kind om zo een verwijzing naar sbo af te dwingen.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

beschrijving

Met andere scholen in hetzelfde gebied heeft men het zgn. Reeshof overleg. IB-ers komen 4x per jaar bij elkaar en bespreken casuïstiek, directeuren komen eens in de 6 weken bij elkaar. Men heeft een gezamenlijke aanpak voor hangjongeren en gaat samen aan de slag voor excellente leerlingen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

beschrijving

Men neemt deel aan het netwerk voor IB-ers en aan het netwerk voor directeuren. Dit heeft meer een informatief karakter.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

beschrijving

IB-ers van Xpect-primair werken inhoudelijk samen in een netwerk.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

beschrijving

Contact met de talentklas en Intermezzo.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

beschrijving

Men heeft contact met alle voorscholen. Vanuit de peuterspeelzaal is er warme overdracht. Samenwerking met VO ligt bij de leerkracht van groep acht (o.a. onderwijsscarrousel po/vo).

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

beschrijving

Met de sbo/so scholen waar leerlingen naar toe gegaan zijn is regelmatig contact. Dit geldt ook voor de SVO school waarnaar leerlingen zijn uitgestroomd. Het contact met reguliere VO scholen is minder dan met SVO.

Afsluitende opmerkingen:

beschrijving

De bij het interview aanwezige ouder geeft aan dat als je als ouder iets aangeeft er meteen op ingesprongen wordt. De leerkrachten zijn gemotiveerd en er wordt goed geluisterd naar wat het kind wil.